

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Finanssivalvonnan lehdistötilaisuus 19.3.2018

Ohjelma:

- Makrovakauspäätös enimmäisluototussuhteesta
- Taloyhtiölainat
- Kulutusluottojen teema-arvio
- Nordean kotipaikka
- Euroopan finanssisektorin riskit
- Suomen finanssisektorin tila ja näkymät
 - pankkisektori
 - henki- ja vahinkovakuutussektori
 - työeläkesektori
- Keskustelua ja kysymyksiä
- Mahdollisuus haastatteluille

Tilaisuuden puhujat:

Olli Rehn

Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtaja

Anneli Tuominen

johtaja, Finanssivalvonta

Jyri Helenius,

apulaisjohtaja, Finanssivalvonta

@FIN_FSA #finanssisektori

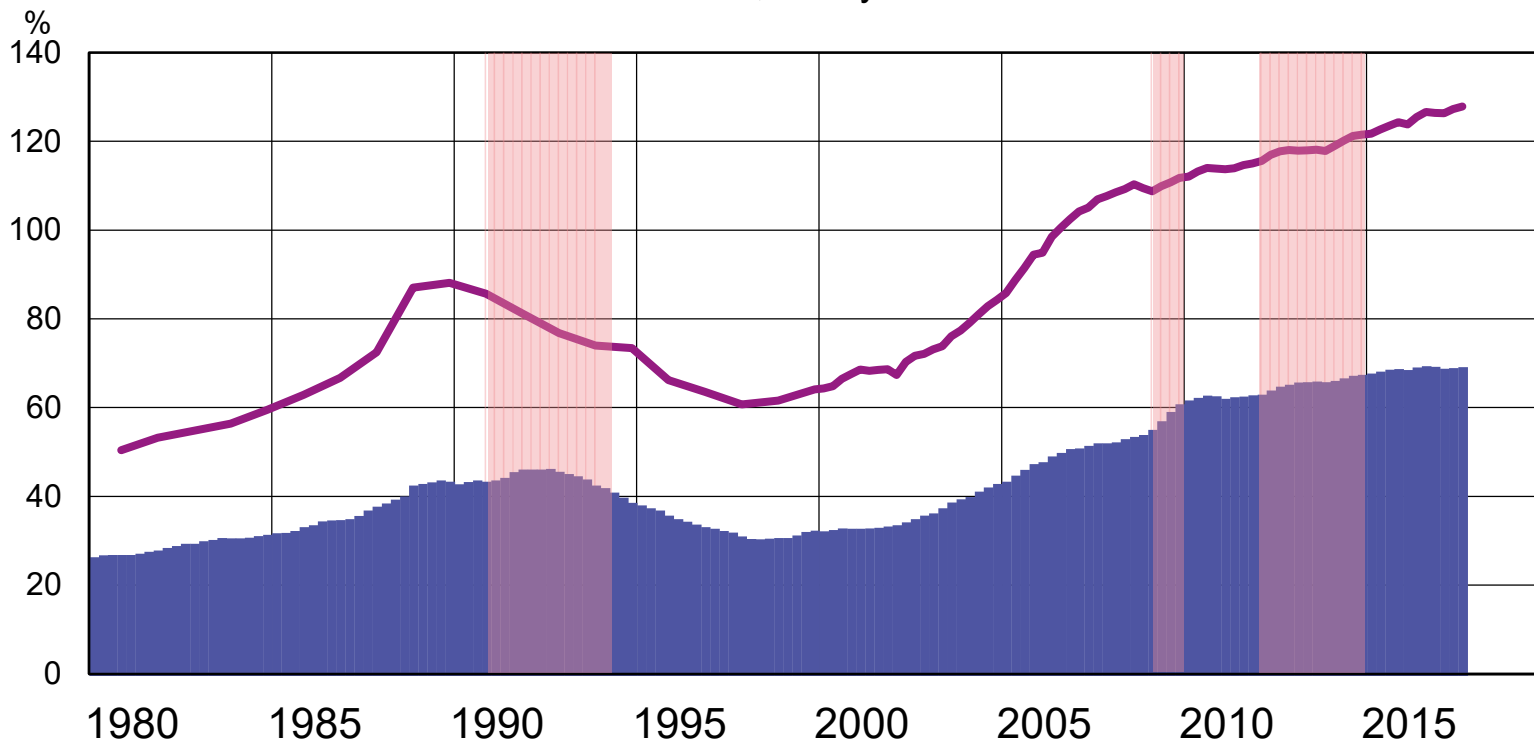
Makrovakauspäätös enimmäisluototussuhteesta

@FIN_FSA #finanssisektori

Kotitalouksien velkaantuneisuus Suomessa

- Negatiivinen BKT:n kasvu
- Kotitalouksien lainakanta, % BKT:stä
- Kotitalouksien lainakanta, % käytettävissä olevasta tulosta

Lainakanta sisältää kotitalouksien taloyhtiölainat

Lähde: Tilastokeskus.

- Finanssivalvonnan johtokunta on tämäänpäiväisessä kokouksessaan päättänyt alentaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 15 luvun 11 §:ssä mainitun sitovan enimmäisluototussuhteen **muiden kuin ensiasunnon hankintaa varten otettujen luottojen osalta 5 prosenttiyksiköllä 85 prosenttiin.**
- Päätös tulee voimaan heinäkuun 1. päivänä 2018.
- Rajaamalla ensiasunnon ostajat toimenpiteen ulkopuolelle vähennetään toimenpiteen negatiivisia sivuvaikutuksia.

@FIN_FSA #finanssisektori

- Kotitalouksien velkaantuneisuus kasvoi vuoden 2017 kolmannella vuosineljänneksellä Suomessa uuteen ennätykseensä, 128 prosenttiin suhteessa kotitalouksien käytettävissä oleviin vuosituloihin.
- Velkaantuneisuus on enemmän kuin kaksinkertaistunut viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Velkaantumisen pitkäaikaista kasvua ja historiallisen korkeaa tasoa voidaan pitää poikkeuksellisena. Kasvu on jatkunut myös heikon talousjakson aikana.
- Velkaantuneisuuden arvioidaan lähivuosina edelleen kasvavan. Velkaantuneisuutta siivittävät muun muassa myönteiset talous- ja työllisyysnäkymät, kuluttajien vahva luottamus, matala korkoympäristö, uusien asuntolainojen ehtojen keveneminen, asuntomarkkinoiden vilkkaus kasvukeskuksissa sekä taloyhtiölainojen ja kulutusluottojen kasvanut kysyntä.

@FIN_FSA #finanssisektori

Kotitalouksien velkaantuneisuus on Suomen rahoitusjärjestelmän merkittävin haavoittuvaisuus

- Kotitalouksien velkaantuneisuuden kasvuun liittyy nykytilanteessa riskejä, joita lisäävät nykyinen suhdannetilanne, matala korkoympäristö, kuluttajien vahva luottamus sekä luottoehtojen keventyminen.
- Joulukuussa 2017 euribor-sidonnaisten lainojen osuus asuntolainakannasta oli 92 %. Uusien asuntolainojen keskimääräinen maturiteetti on kasvanut vuosien 2014–2017 välillä noin 18 vuodesta noin 19,5 vuoteen.
- Kotitalouksien suuresta velkaantuneisuudesta ja sen kasvusta Suomessa ovat varoittaneet useat kansainväliset organisaatiot (mm. Euroopan järjestelmäriskikomitea ESRB ja Kansainvälinen valuuttarahasto IMF).

@FIN_FSA #finanssisektori

Taloyhtiölainat

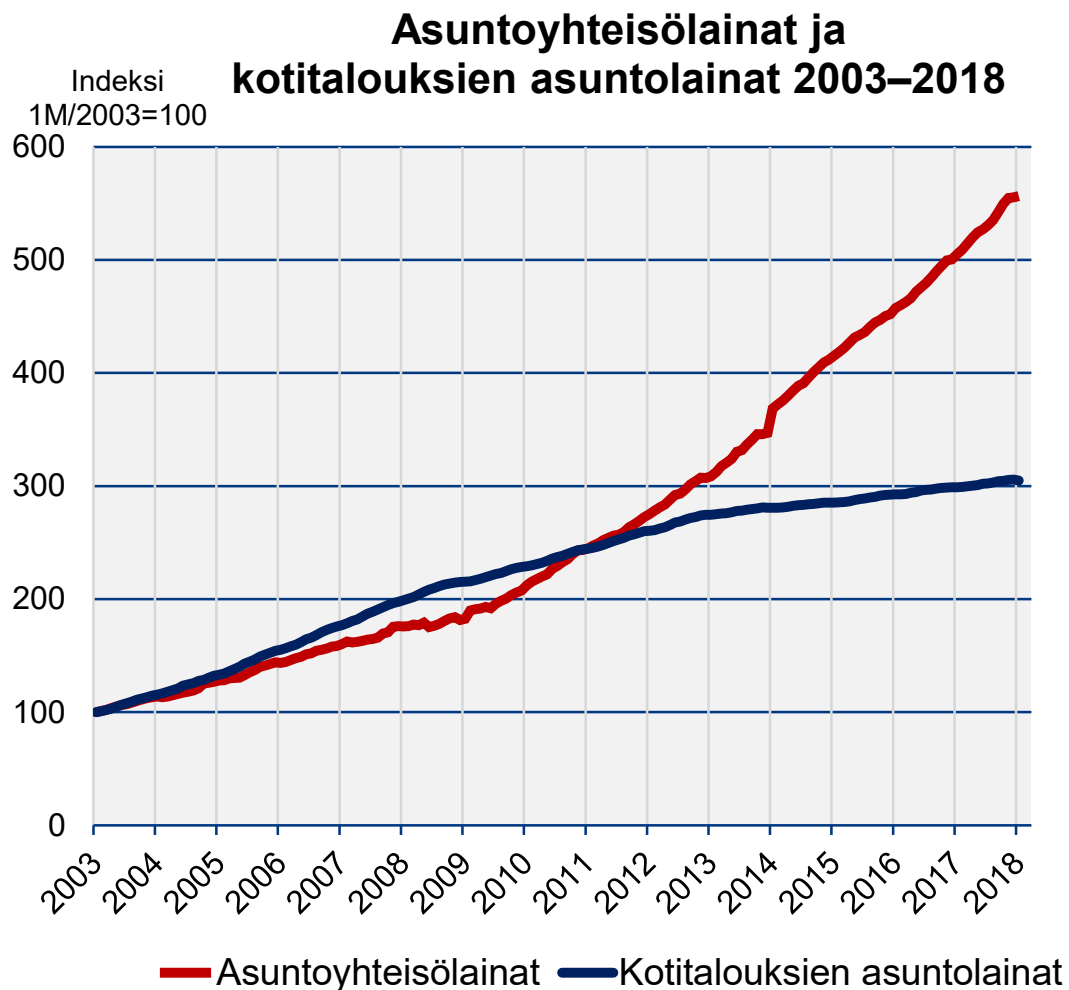
@FIN_FSA #finanssisektori

■ Finanssivalvonta on lähettänyt pankeille kyselyn, jossa selvitetään mm:

- Miten taloyhtiölaina otetaan huomioon asiakkaan lainanmaksukykyä arvioitaessa
- Miten rakennusaikaisen rahoituksen ja taloyhtiölainojen riskit ovat muuttuneet
- Miten rakennusliikkeelle myönnettävän rakennusaikaisen rahoituksen ehdot ovat muuttuneet

Lähde: Suomen Pankki.

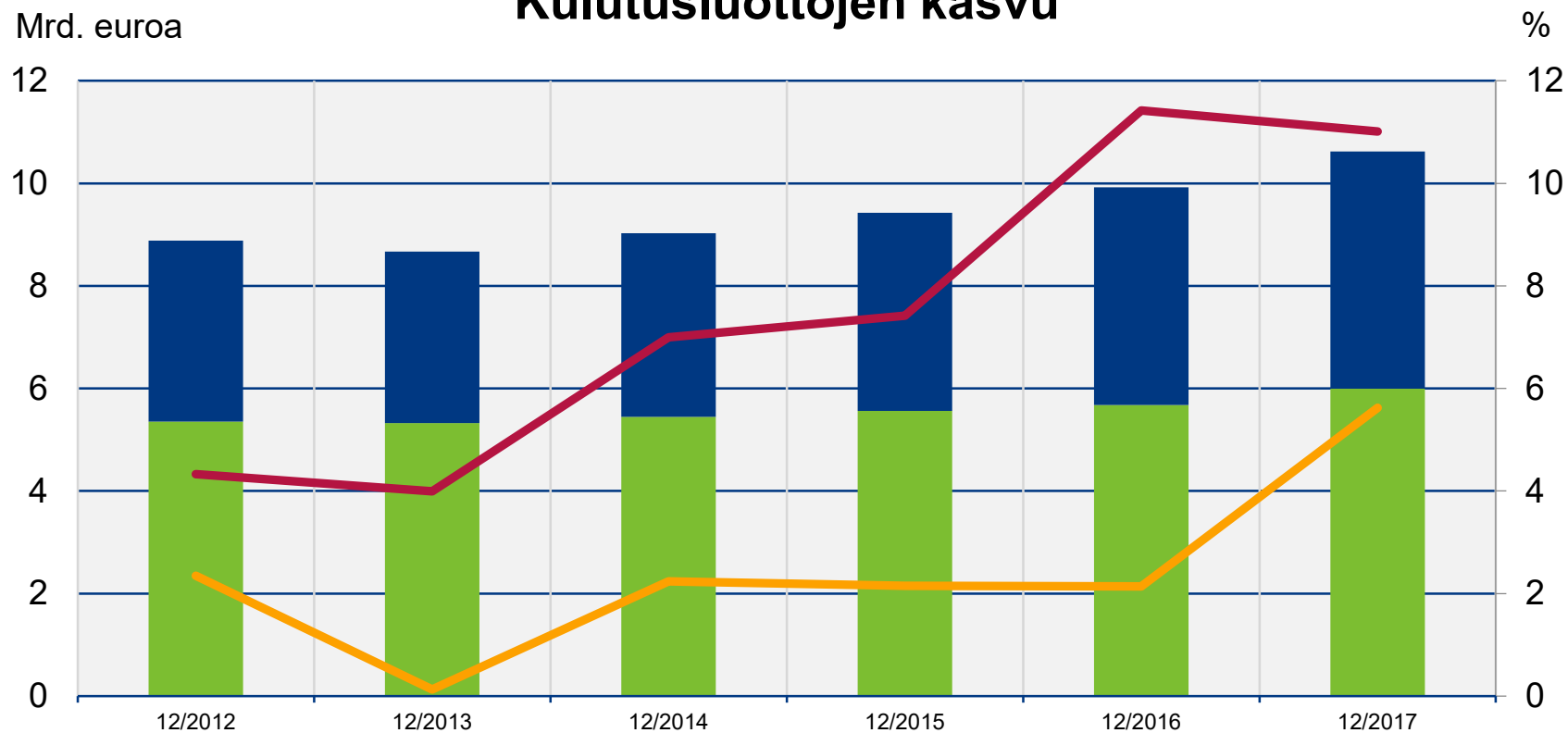
Kulutusluottojen teema-arvio

@FIN_FSA #finanssissektori

Kulutusluottojen kasvu

- Vakuudettomat kulutusluotot (pl. tili- ja korttiluotot)
- Vakuudelliset kulutusluotot (pl. tili- ja korttiluotot)
- Vakuudettomat kulutusluotot, vuosikasvu (oikea asteikko)
- Vakuudelliset kulutusluotot, vuosikasvu (oikea asteikko)

Lähde: Suomen Pankki.

Kulutusluottojen kasvu kiihtynyt, puutteita sääntelyn noudattamisessa

- Luottolaitokset ovat lisänneet kulutusluottojen tarjontaa
 - Entistä enemmän uusia tuotteita tarjolla
 - Markkinointi aktiivista ja saatavuutta lisätty digitaalisten kanavien avulla
 - Luotonmyöntökriteereitä löysennetty, luottosummien maksimimääriä nostettu ja laina-aikoja pidennetty
- Puutteita sääntelyn noudattamisessa erityisesti rajan yli luottoja myöntävillä
 - Asiakkaan luottokelpoisuuden arviointi joissakin tapauksissa puutteellista, sillä selvittämättä voivat jäädä esimerkiksi:
 - luotonhakijan velkatiedot tai velanhoitomenot
 - muut varallisuustiedot, esimerkiksi asumismuoto
 - työsuhteen laatu
 - mahdollinen korkojen nousun vaikutus luottokelpoisuuteen jopa suurissa kulutusluotoissa
 - Vakuudettomia kulutusluottoja myönnetään myös sääntelyn hengen vastaisesti asunnon hankintaa varten

@FIN_FSA #finanssisektori

- Valvottavia edellytetään korjaamaan havaitut puutteet sääntelyn noudattamisessa
 - Kohdennetut valvontakirjeet luottolaitoksille, joilla havaittiin pahimmat puutteet
- Erikseen valittaviin valvottaviin tehdään myös tarkastuksia
 - Selvitetään luotonmyöntökriteerien löysentämisen perustelut ja vaikutukset
 - Arvioidaan aikaisempaa perusteellisemmin kulutusluottojen käytänteet
- Finanssivalvonta voi kohdistaa toimenpiteitä vain valvomiinsa luottolaitoksiin
 - Näiden ulkopuolelle jäävät muut kulutusluotonantajat ja rahoitusyhtiöt, jotka eivät ole luottolaitoksia
 - Näiden osuus koko markkinasta on Suomen Pankin arvion mukaan noin 13 % (2,5 mrd. euroa)

@FIN_FSA #finanssisektori

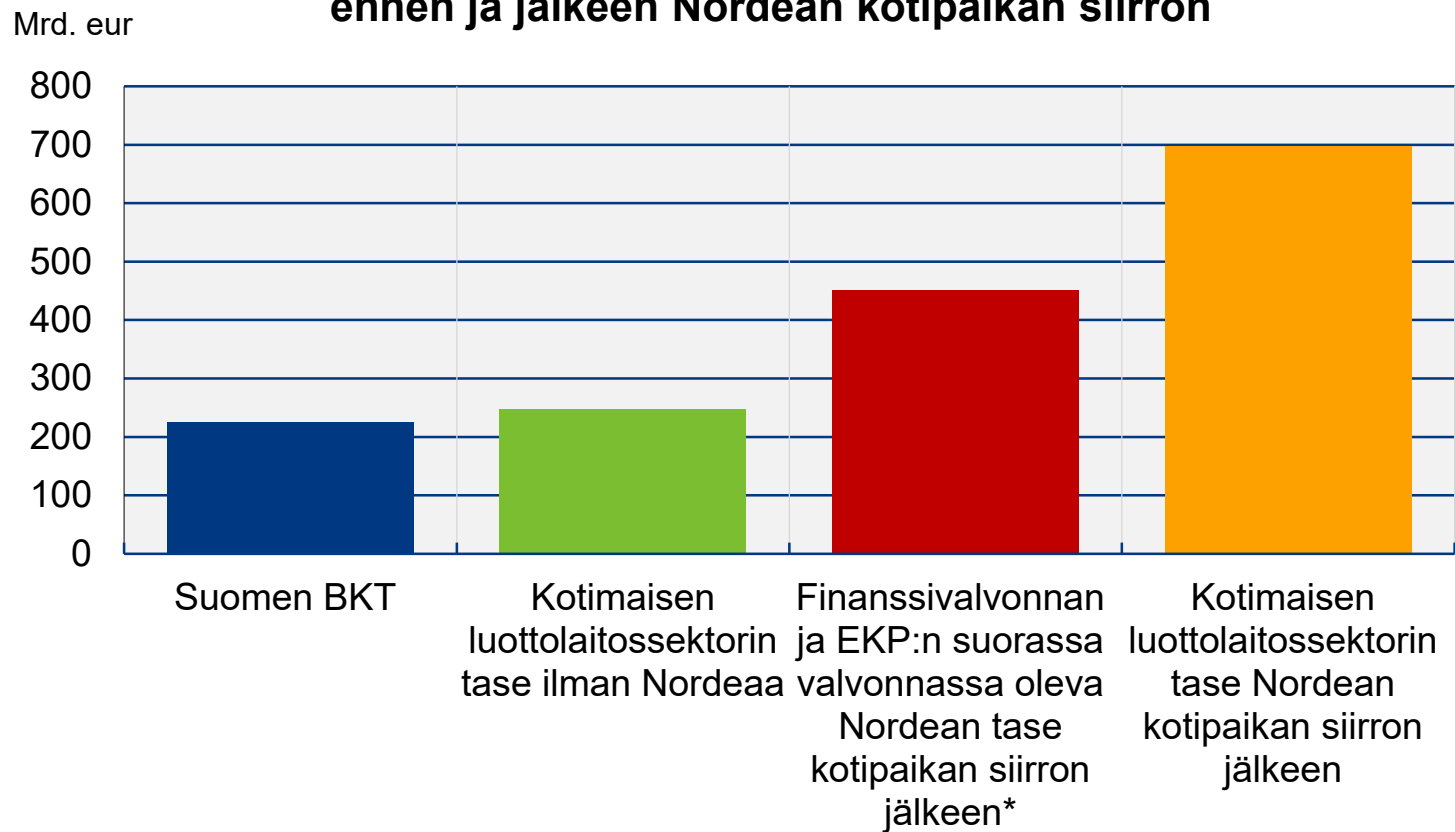
Nordean kotipaikka

@FIN_FSA #finanssisektori

Suomen luottolaitossektorin taseen koko ennen ja jälkeen Nordean kotipaikan siirron

*Sisältää taseet Nordea Bank AB (publ), Nordea Kiinnitysluottopankki Oyj ja Nordea Rahoitus Oy.

Lähteet: Tilastokeskus ja Finanssivalvonta, tiedot 2017 ja 31.12.2017.

Nordean yhtiökokous tehnyt päätöksen Nordean kotipaikan siirtämisestä Suomeen

- Finanssivalvonta on varautunut päätökseen
 1. Valmistelemalla Nordean Suomeen perustettavan pankin toimilupapäätöstä. Päätöksen tekee Euroopan keskuspankki.
 2. Valmistelemalla makrovakauspuskureiden käyttöä
 3. Pohjustamalla tulevaa valvontayhteistyötä EKP:n ja Ruotsin finanssivalvojan kanssa
 4. Sovittamalla pankkivalvonnan organisaatorakenteen näin suuren toimijan valvontaa paremmin tukevaksi
 5. Aloittamalla lähes 30 henkilön rekrytoinnit vahvistamaan Nordean valvontaa

@FIN_FSA #finanssisektori

Kotipaikan muutoksen vaikutuksia

	Vaikutus
Nordean asiakkaat	Talletussuoja siirtyy Ruotsista Suomeen – sisältö pääosin sama
Muut suomalaiset pankit	Tasapuoliset kilpailuolosuhteet – Nordealla Suomessa sama valvoja ja sitä koskee sama sääntely kuin muita suomalaispankkeja
Rahoitusvakuusvirasto	Vastaa talletussuojajärjestelmästä Suomessa eli jatkossa myös kaikista Nordean korvattavista talletuksista Suomessa ja sen sivuliikkeissä. Uuden kriisinratkaisusääntelyn mukaisesti talletussuojarahastoa ei kuitenkaan käytettäisi Nordean kaltaisten suurten pankkien kriisinratkaisussa talletussuojakorvausten maksamiseen, sillä ongelmatilanteet ratkaistaisiin kriisinratkaisumenettelyssä.
Euroopan Keskuspankki	Vastaa jatkossa Nordean vakavaraisuusvalvonnasta (prudential supervision). Valvontaresursseista n. 75 % Finanssivalvonnasta. Muut pohjoismaiset valvojat mukana valvonnassa valvontakollegion jäseninä.

	Vaikutus
SRB (Single Resolution Board)	Vastaa jatkossa Nordean kriisinratkaisusuunnittelusta ja tarvittaessa kriisinratkaisun toteutuksesta. Suomen Rahoitusvakuusvirasto on tiiviisti mukana tässä työssä. Nykyinen kriisinratkaisusäntely korostaa omistajan- ja sijoittajanvastuuta (bail-in) tappioiden kattamisessa. Jos lisärahoitusta tarvitaan, yhteisen kriisinratkaisurahaston (SRF, Single Resolution Fund) varoja voidaan tietyin edellytyksin käyttää. Euroalueen pankit rahoittavat rahastoa vuotuisilla vakuusmaksuilla (08/2017 kerätty 17 mrd. €).

@FIN_FSA #finanssisektori

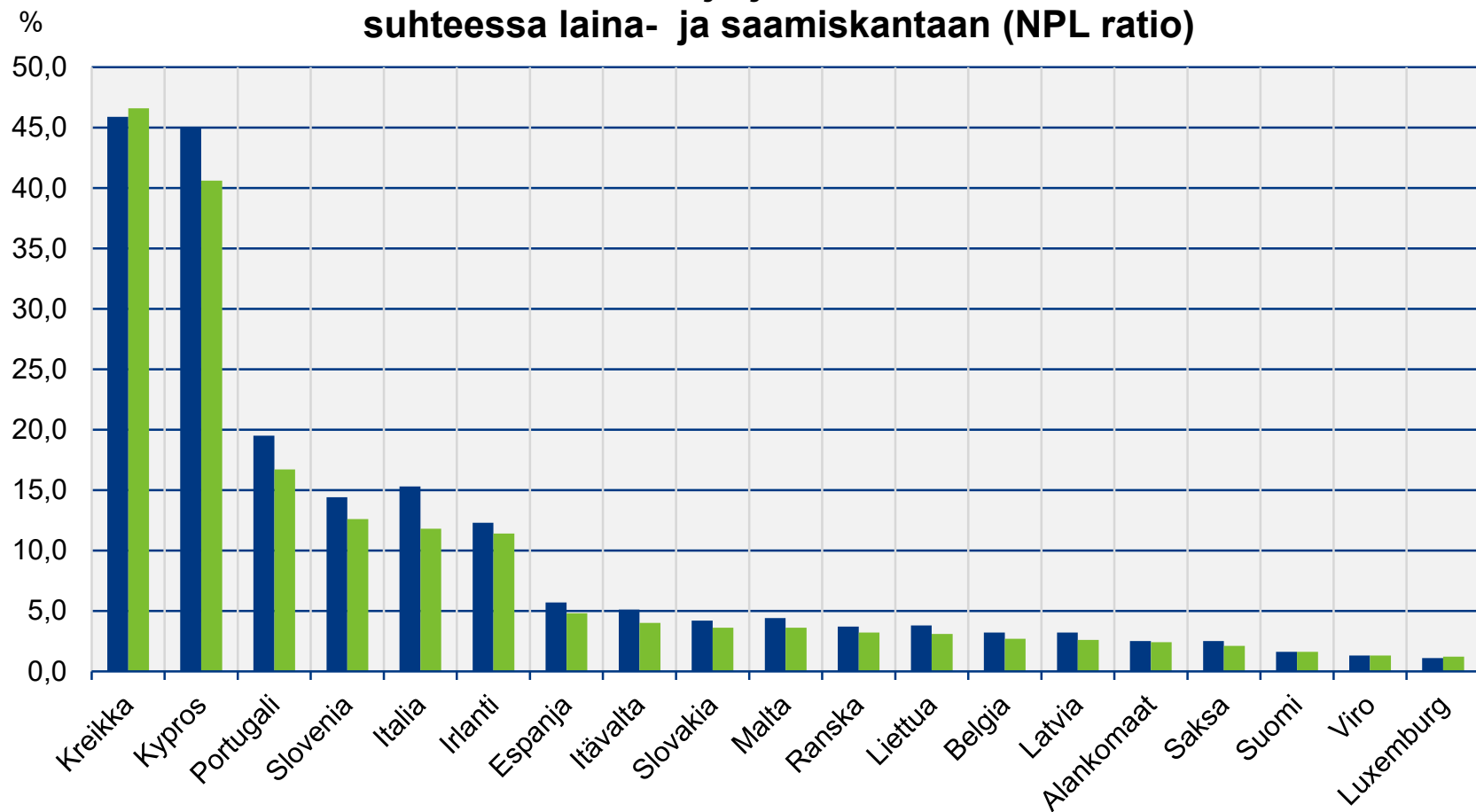
Euroopan finanssisektorin riskit – toimet järjestämättömien luottojen vähentämiseksi

@FIN_FSA #finanssisektori

Järjestämättömien saamisten kanta on edelleen ongelmallisen suuri kuudessa euroalueen maassa

Euroalueen maat: järjestämättömät saamiset suhteessa laina- ja saamiskantaan (NPL ratio)

Lähde: EBA, Risk Dashboard Q3/2017,
NPL ratio: non performing loans, % of loans and advances,
maat järjestyksessä 9/2017 tilanteen mukaan.

■ 12/2016

■ 9/2017

Järjestämättömiin saamisiin liittyvää sääntelyä ja ohjeistusta

- Järjestämättömiin saamisiin liittyvää sääntely- ja ohjeistustyötä tehdään runsaasti EU:ssa (mm. komissiossa, EKP:ssä ja EBAssa)
- EKP on kertonut odotuksensa (ns. addendum) uusien järjestämättömien saamisten arvonalentumisten kirjaamisesta
 - Vakuudettomasta lainasta pitäisi tehdä 100 %:n alaskirjaus kahden vuoden jälkeen ja vakuudellisista seitsemän vuoden
 - Nämä ovat valvojan odotuksia, joita käydään läpi valvottavan kanssa
 - Kirjanpidossa noudatetaan kirjanpitosäännöksiä
 - Jos pankin kirjanpidossa tekemät alaskirjaukset eivät ole vakavaraisuuden kannalta riittäviä, voi valvoja asettaa Pilari II -vaatimuksen tämän perusteella
 - Myös vanhoja järjestämättömiä saamisia koskevia lisätoimia kehitetään, ja niitä käsitellään EKP:n valvontaneuvostossa kevään aikana

@FIN_FSA #finanssisektori

- Neljältä eri osa-alueelta toimenpiteitä, muun muassa lainsäädäntöehdotuksia:
 - Pankkien riittävät varaukset uusien järjestämättömien saamisten kattamiseksi
 - Vakuuksien realisoinnin nopeuttaminen
 - Jälkimarkkinoiden kehittäminen
 - Malli kansallisten omaisuudenhoitoyhtiöiden perustamiseksi
- Komissio tuo esiin taustana muun muassa:
 - Vuodesta 2014 alkaen EKP:n valvonnassa olevat pankit ovat lisänneet omaa pääomaa 234 mrd. eur, samoin likviditeettipuskurit ovat parantuneet
 - Vähennemisestä huolimatta järjestämättömiä saamisia on EU:n pankkijärjestelmässä edelleen merkittävästi (910 mrd. eur)

@FIN_FSA #finanssisektori

Suomen pankkisektorin tila

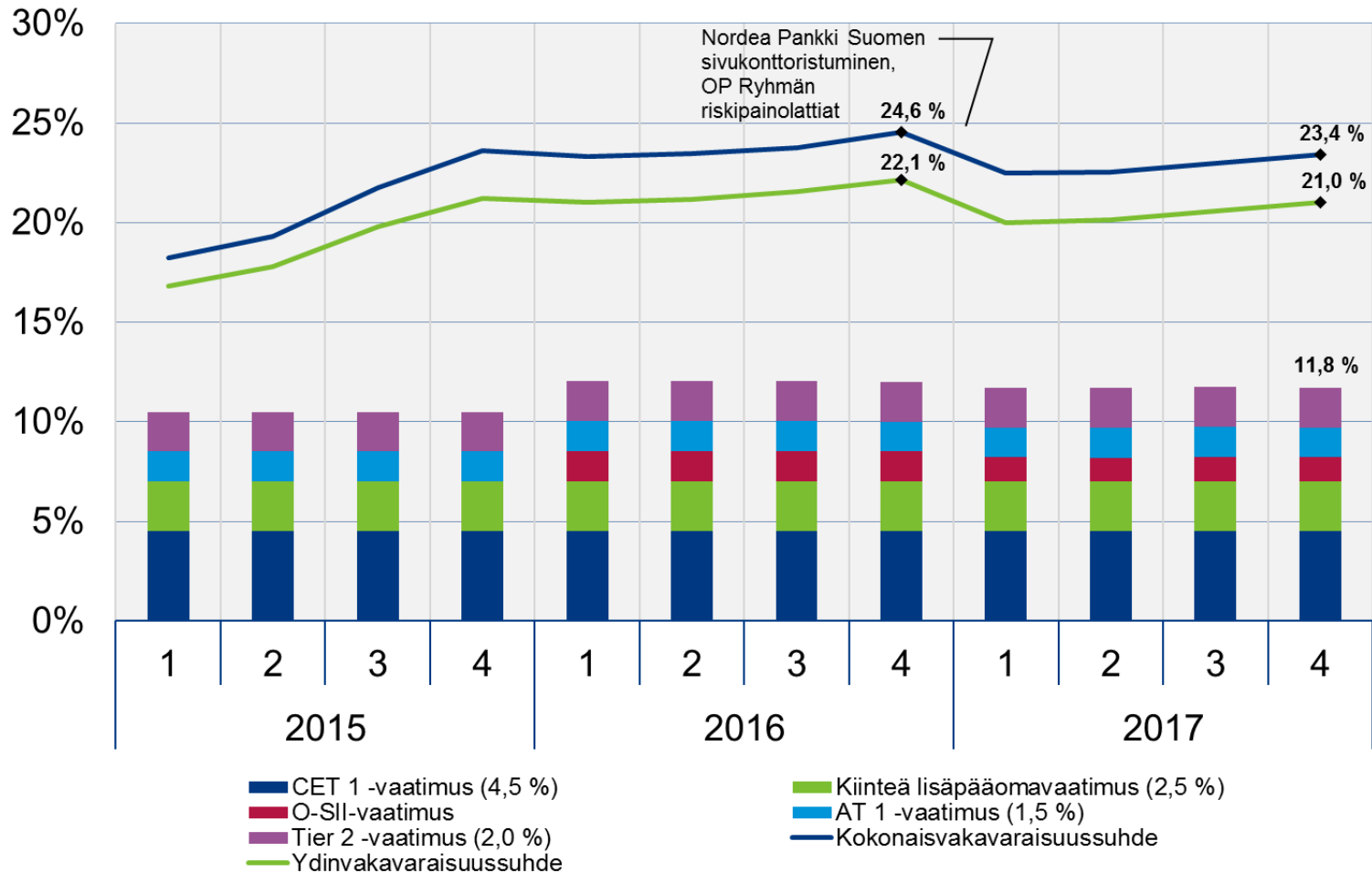
@FIN_FSA #finanssisektori

Pankkisektorin vakavaraisuus vahva

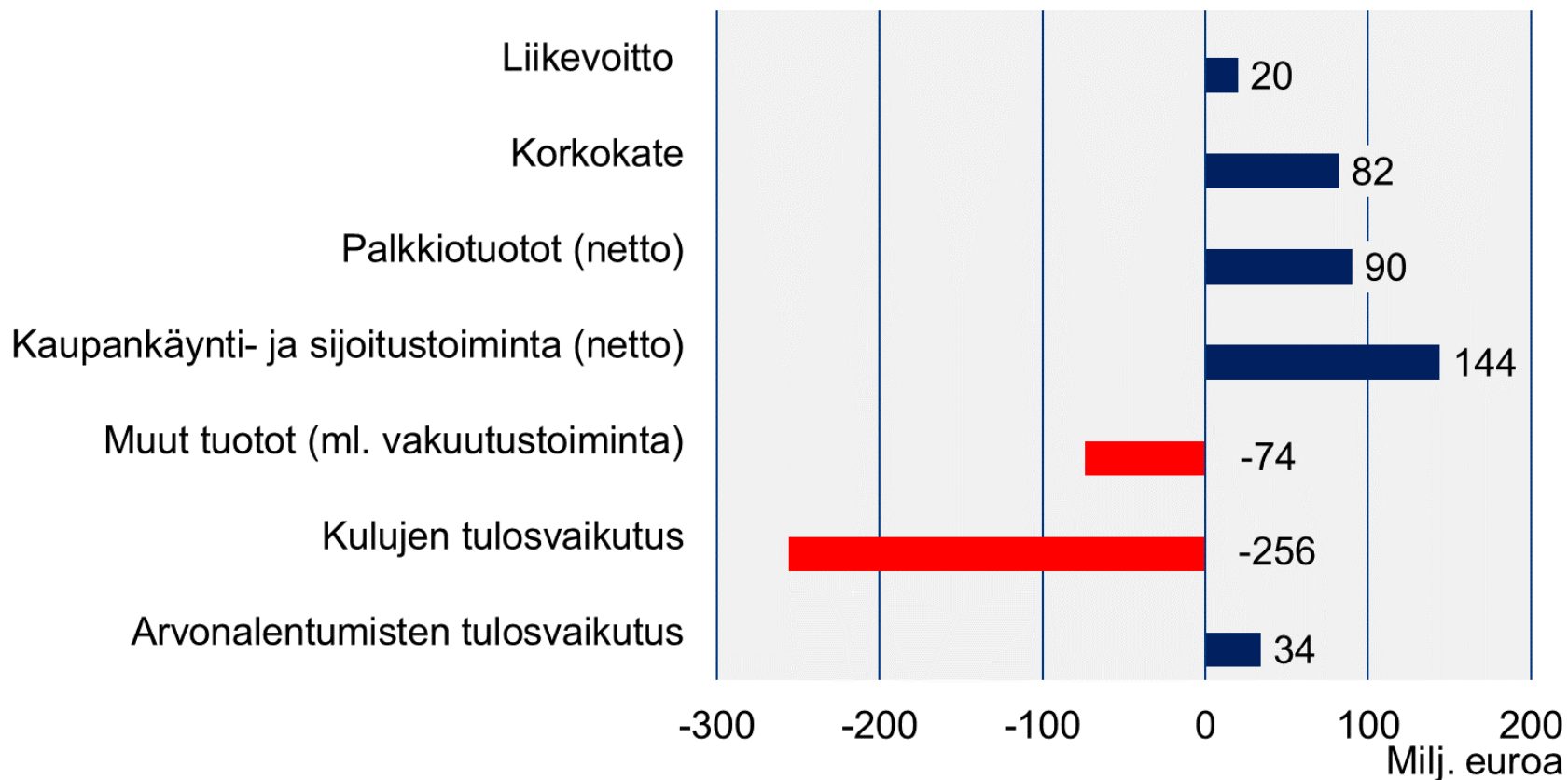
Kotimaisen pankkisektorin vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta

Pankkisektorin tuloslaskelmaerien muutos tammi-joulukuu 2017 vs. tammi-joulukuu 2016 (vertailukelpoinen)

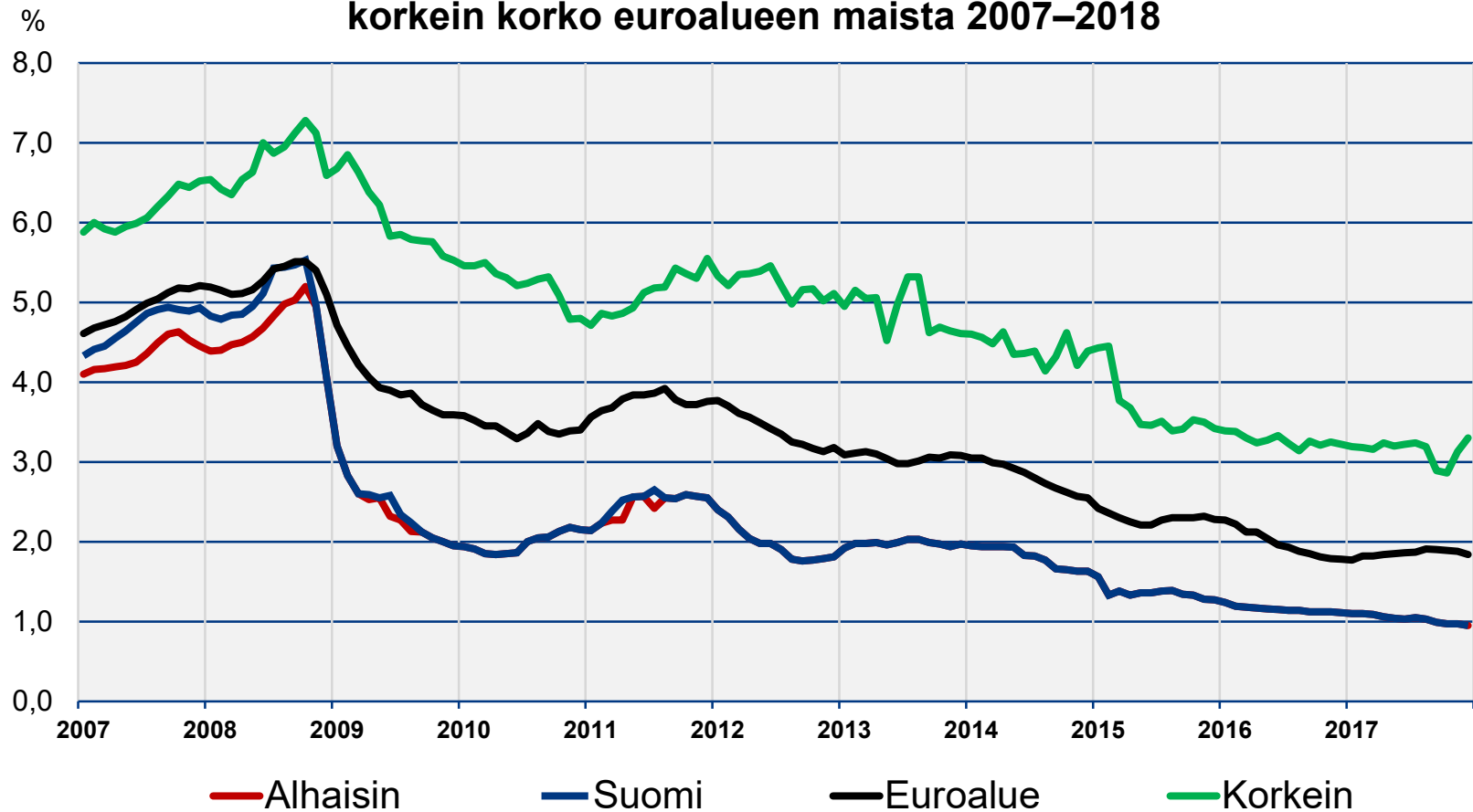

Lähde: Finanssivalvonta.

Suomessa euroalueen alhaisimmat uusien asuntolainojen korot

Uusien asuntolainojen korot: alhaisin, Suomi, euroalue ja korkein korko euroalueen maista 2007–2018

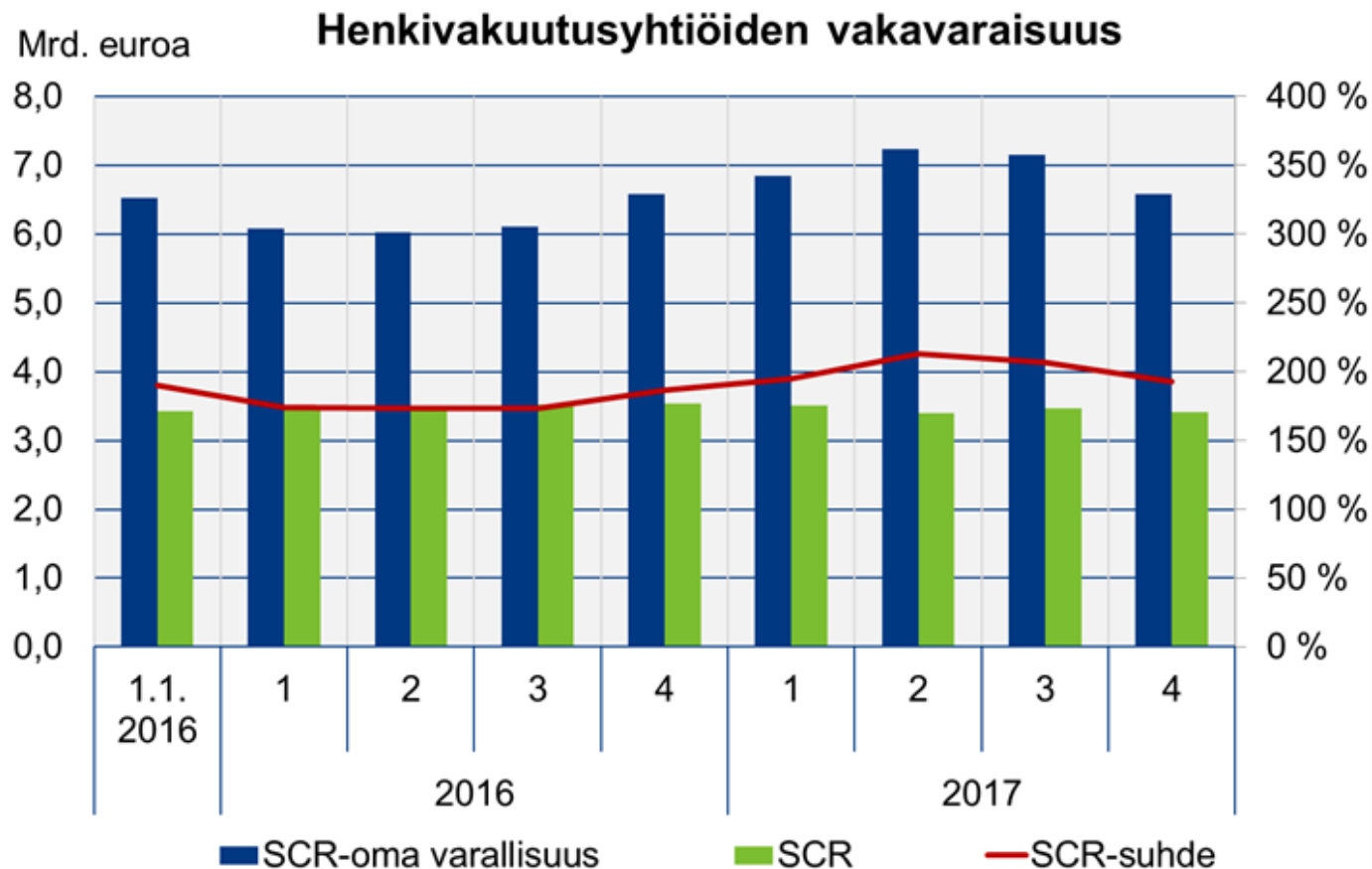
Lähde: Suomen Pankki, euroalueen tilastot pankkikorot – lainat.

Suomen henki- ja vahinkovakuutussektorin tila

@FIN_FSA #finanssisektori

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus hyvällä tasolla

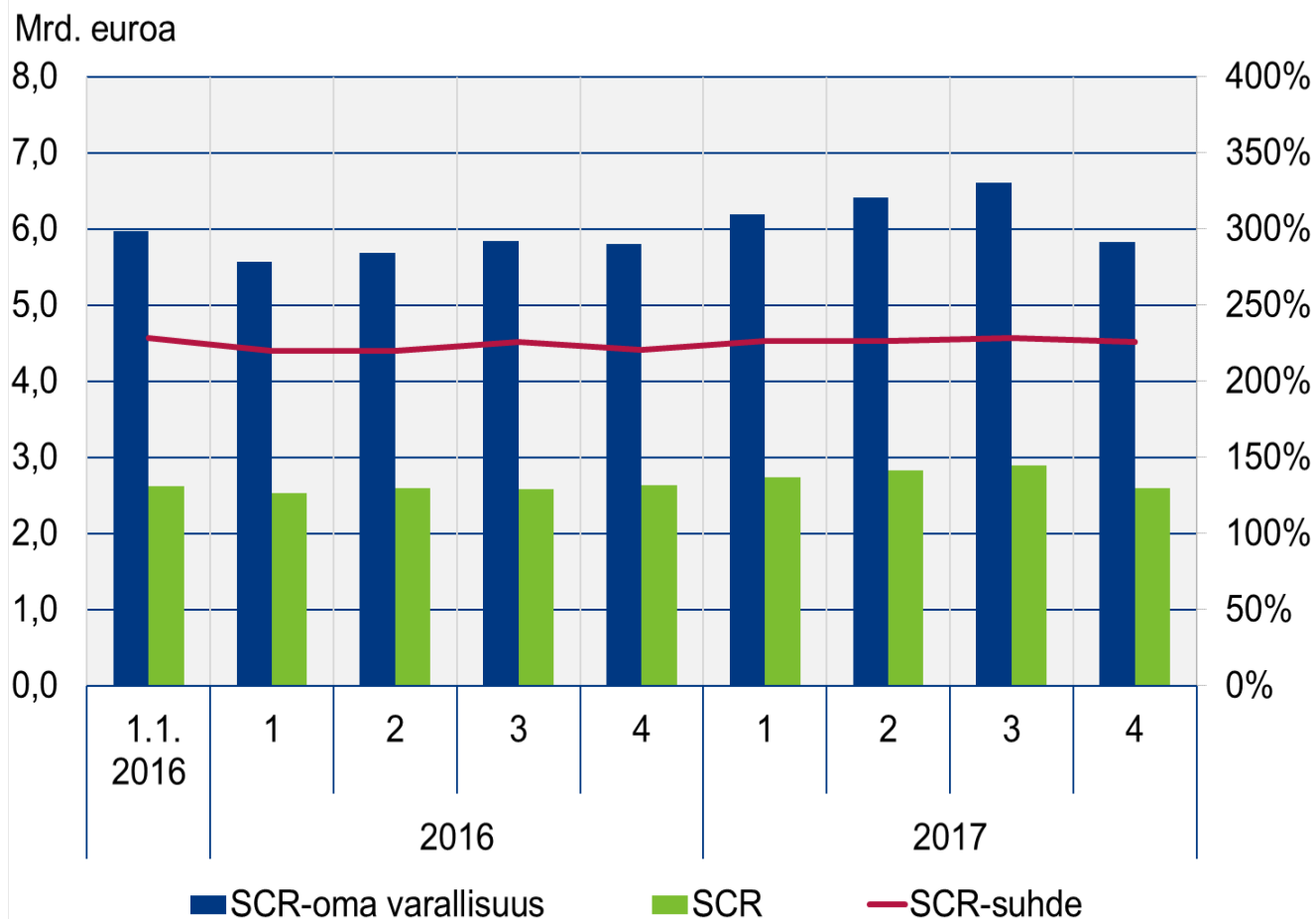

Lähde: Finanssivalvonta

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus hyvällä tasolla

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

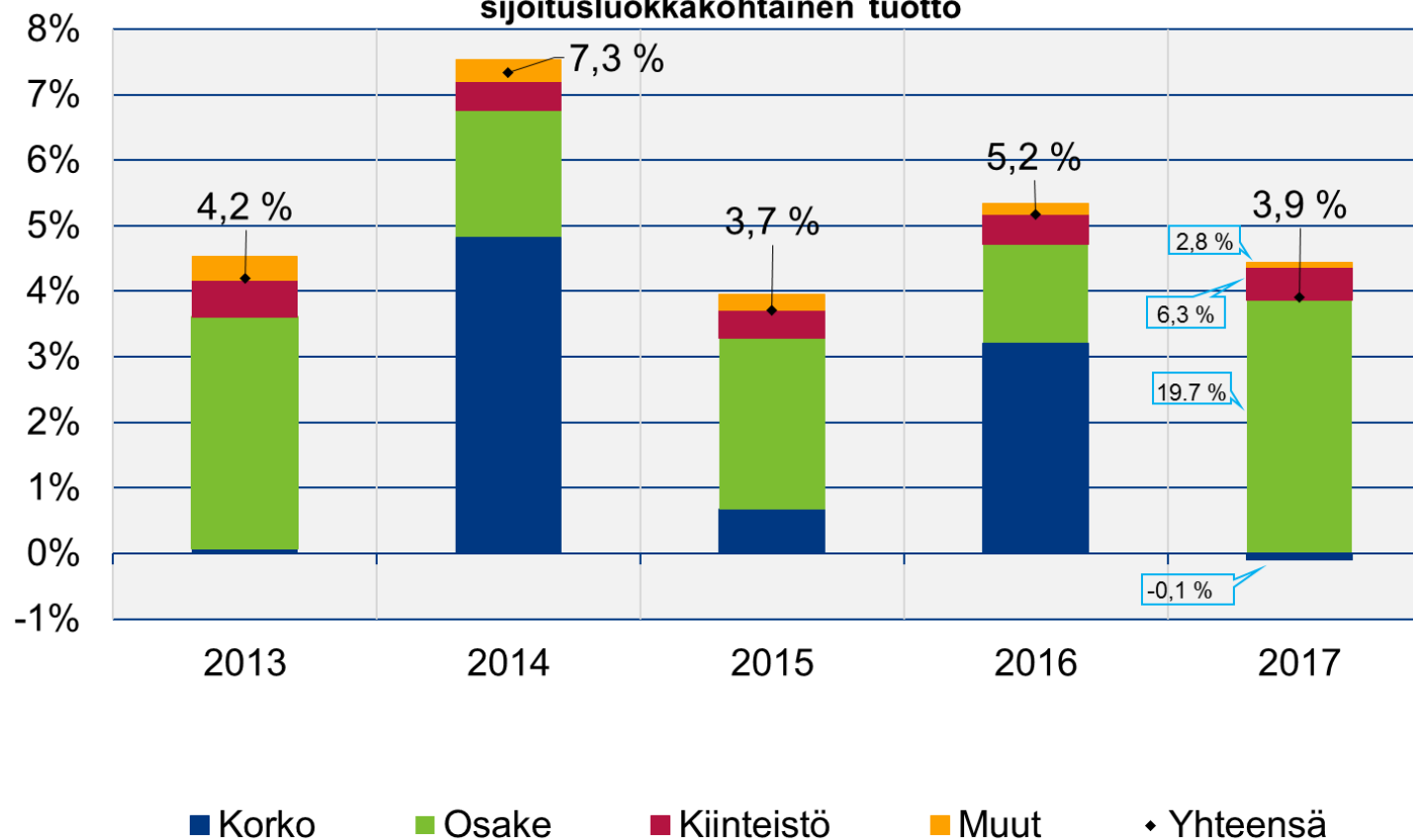

Lähde: Finanssivalvonta

Henkivakuutusyhtiöiden sijoitustuotot kertyivät osakkeista

Henkivakuutusyhtiöiden sijoitusten kokonaistuotto, sijoitusluokan osuus kokonaistuotosta sekä vuoden 2017 sijoitusluokkakohtainen tuotto

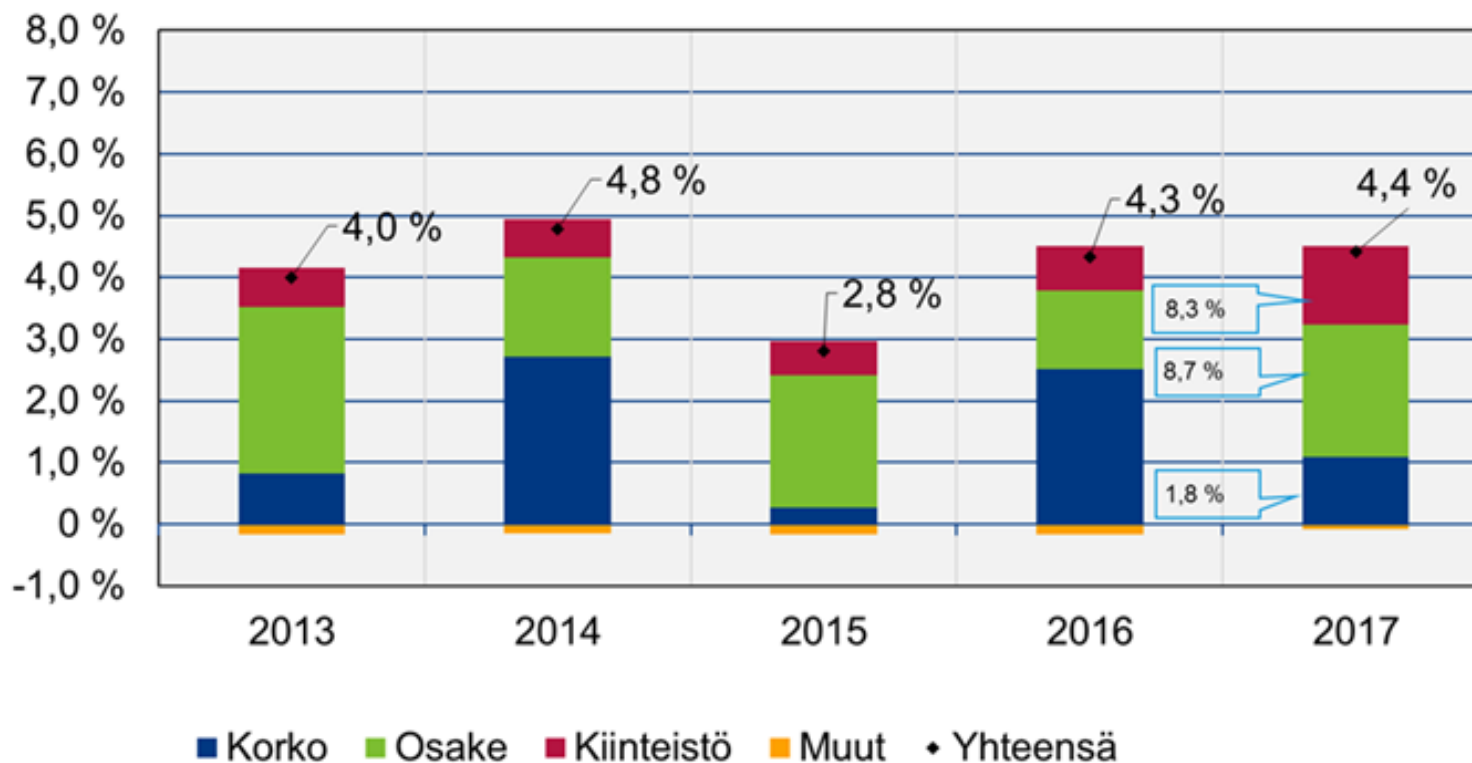

Lähde: Finanssivalvonta

Vahinkovakuutusyhtiöiden sijoitustuotot kertyivät osakkeista

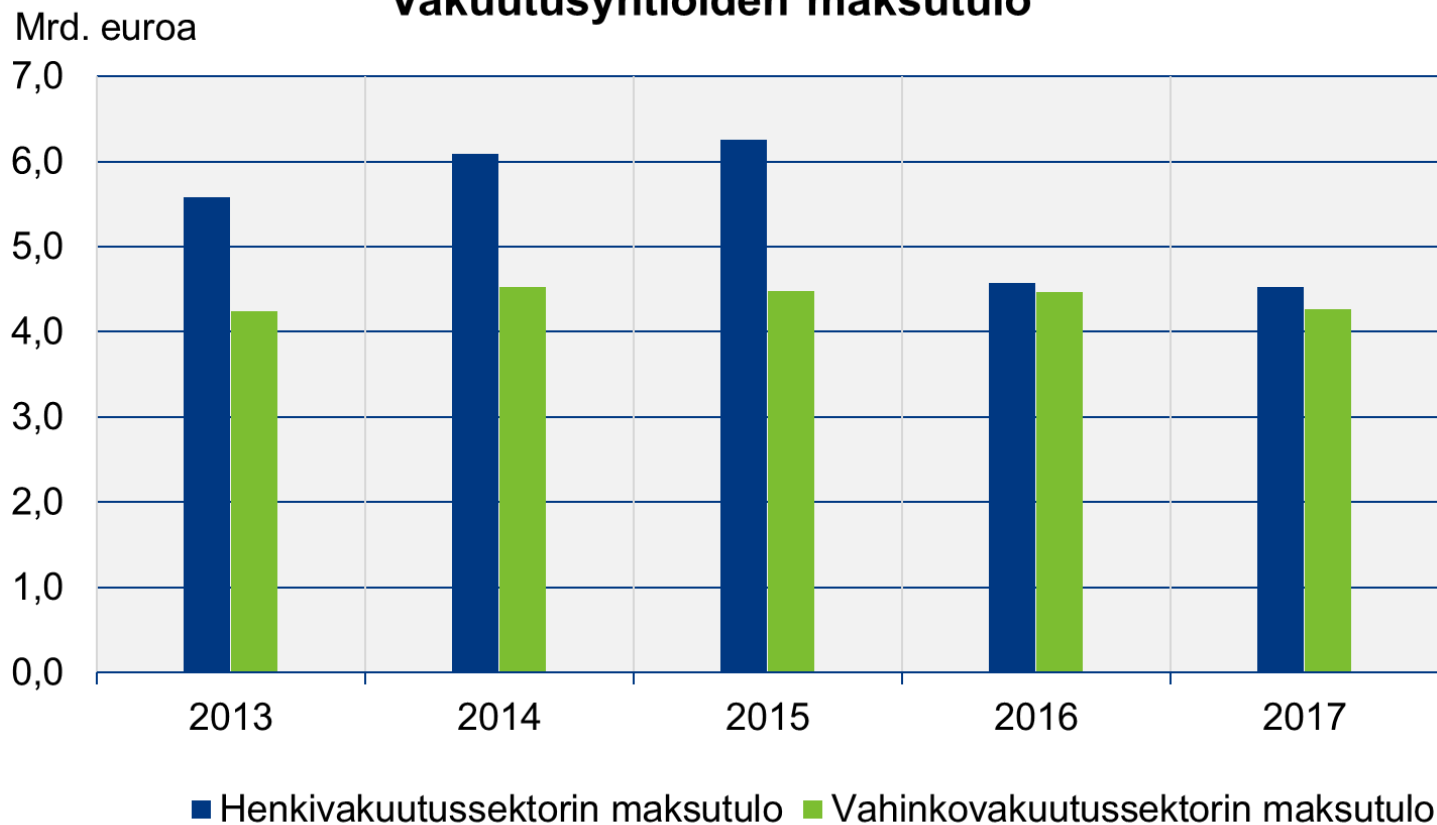
Vahinkovakuutusyhtiöiden sijoitusten kokonaistuotto, sijoitusluokan osuus kokonaistuotosta sekä vuoden 2017 sijoitusluokkakohtainen tuotto

Lähde: Finanssivalvonta

Vakuutusyhtiöiden maksutulo

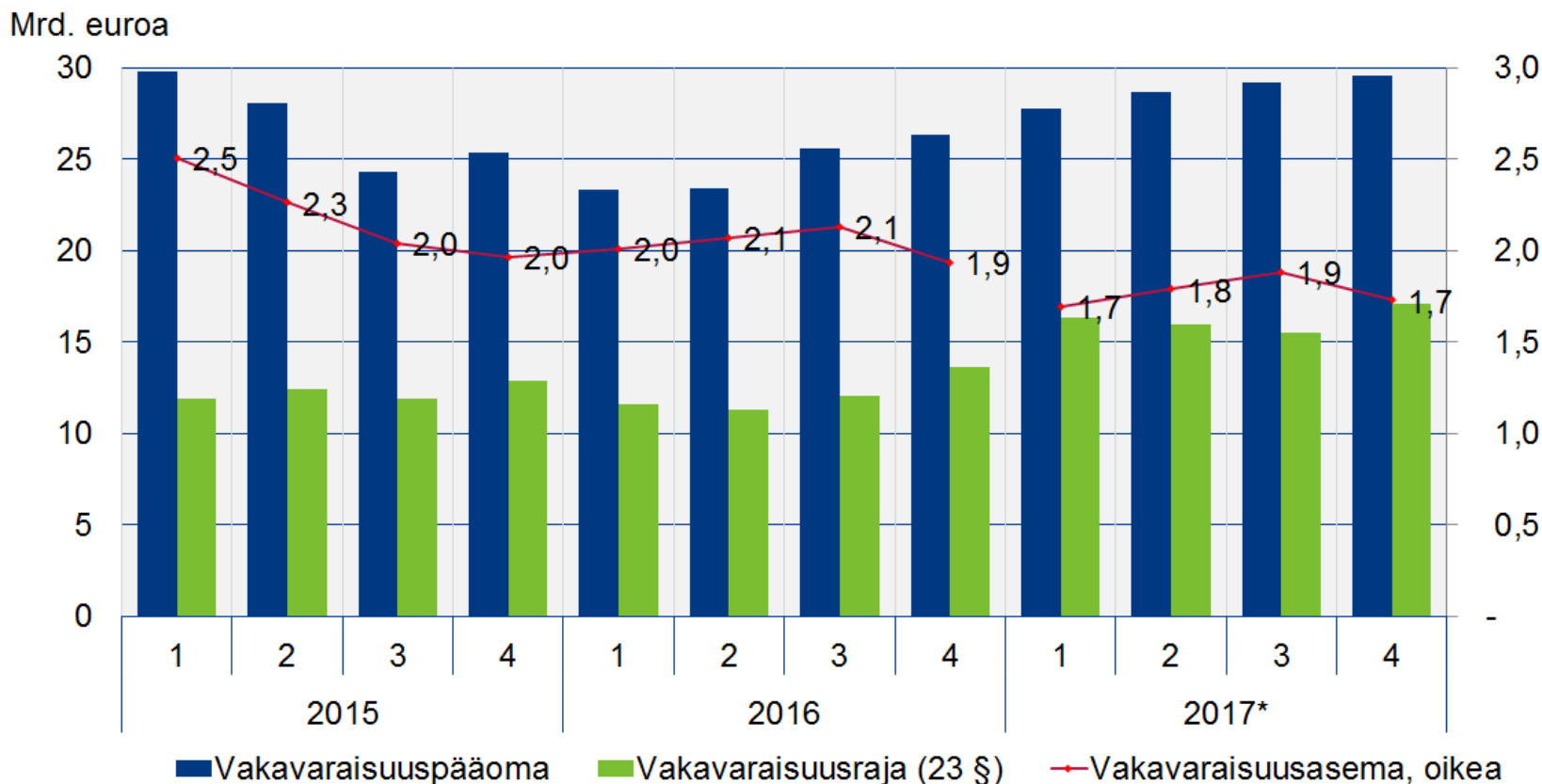
Lähde: Finanssivalvonta

Suomen työeläkesektorin tila

@FIN_FSA #finanssisektori

Eläkesektorin vakavaraisuus hyvällä tasolla

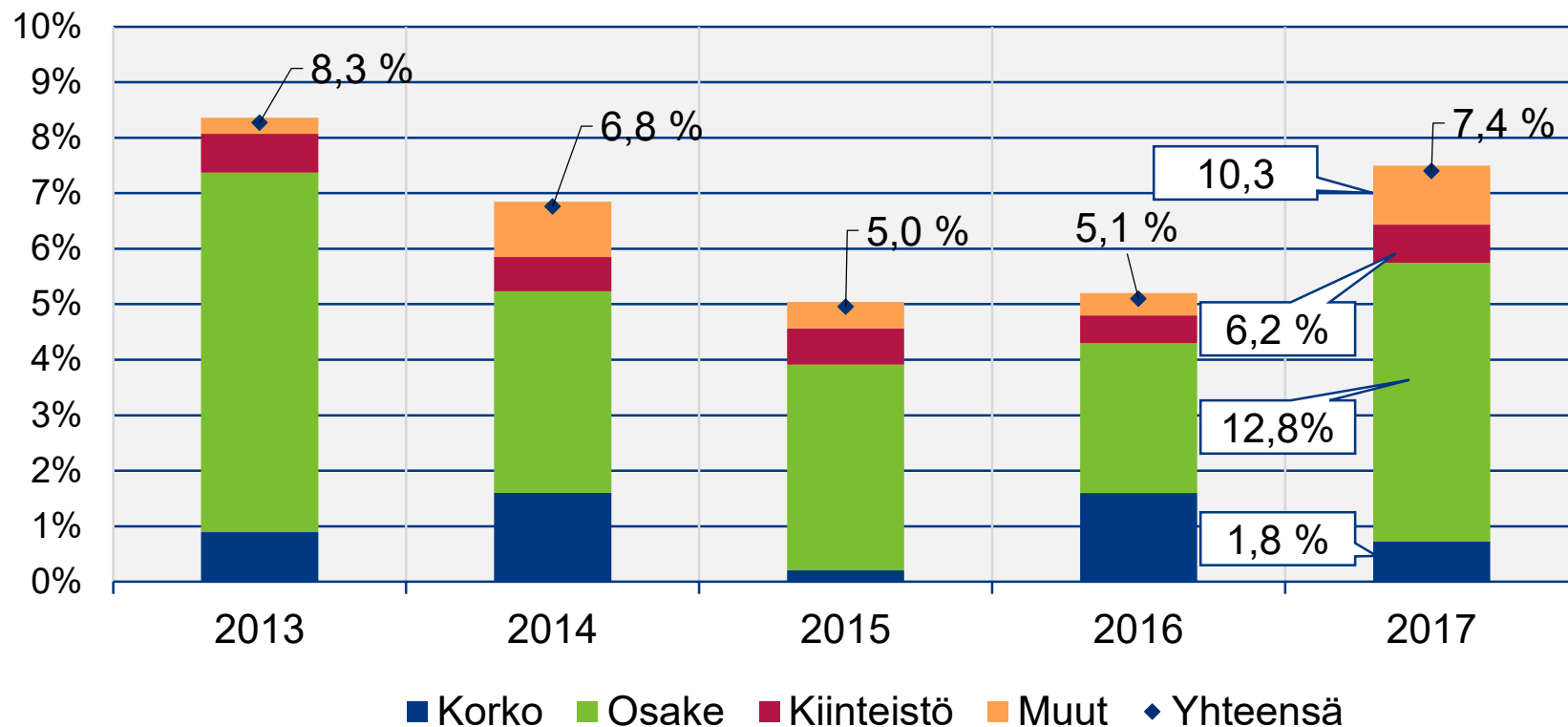

* Vakavaraisuusraja ja siihen liittyvät tunnusluvut, kuten vakavaraisuusasema, eivät ole vertailukelpoisia ennen vuotta 2017 raportoitujen lukujen kanssa.

Lähde: Finanssivalvonta.

Työeläkelaitosten sijoitusten kokonaistuotto, sijoitusluokan osuus kokonaistuotosta sekä vuoden 2017 sijoitusluokkakohtainen tuotto

Lähde: Finanssivalvonta.

Kysymyksiä?

Keskustelua?

**Jos kysymyksiä herää myöhemmin, olethan yhteydessä
Finanssivalvonnan viestintään:**

Mediapäivystys puh. 09 183 5030 arkisin kello 9–16.

@FIN_FSA #finanssisektori

**FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN**
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

Kiitos!

#finanssisektori

